

SİRBİSTAN'DA NAZİ KAMPI YERİNE AVM PROJESİNE BÜYÜK TEPKİ

11.09.2013

11.09.2013 Şalom İkinci Dünya Savaşı sırasında yaklaşık altı bin Yahudinin hayatını kaybettiği Topovske Supe Kampının AVM yapımı için büyük bir şirkete satılması, başta Yahudiler olmak üzere duyarlı tüm kesimlerin tepkisine neden oldu. Perakende devi Miroslav Miskovice 35 milyon dolara satılan arazi, yakında Balkanların en büyük alışveriş merkezine ev sahipliği yapacak. Kasım 1941'de Lucija Rajner ve annesi, Topovske Supe Nazi kampında bulunan babasına yiyecek ve diğer ihtiyaçlarını kampın telleri arasından verirken gardiyan, babasının bundan sonra bu tip malzemelere ihtiyacı olmayacağını söyledi. Babasına ne olduğunu asla öğrenemeyen Rajner, babasının kamptaki diğer 6.000 Yahudi ve 1.500 Çingene ile aynı kaderi paylaşarak ya gaz odasına gönderildiğini ya da kurşuna dizildiğini düşünüyor. Duvarları grafitlilerle dolu olan Topovske Supe adlı Nazi kampı bugün hâlâ ayakta. Geçmişindeki karanlık tarihine ait tek iz ise 2006 yılında kampın duvarına yerleştirilen küçük bir plaketten ibaret. Aynı yıl, kampın arazisinin büyük bir kısmı 27 milyon avroya Balkanların en büyük alışveriş merkezini inşa etmek isteyen zengin bir işadamına satıldı. 79 yaşındaki Rajner, kampın yıkılmasının Sırbistanın topraklarında yapılan soykırımı tanımaktan ne kadar uzak olduğunu bir göstergesi olduğunu söyleyerek devletin unutulmaması gereken böyle bir olay karşısında neden bu kadar saygısız davrandığını anlayamadığını söyleyerek isyan ediyor. Yapılması planlanan AVM projesinin arkasında Miroslav Miskovic adlı işadamına ait Delta Holding bulunuyor. Miskovic, Topovske Supe projesi için Belgrad şehrinde başka bir projede beraber çalıştığı İsraili mimarlık şirketi MYS ile çalışmayı düşündüğünü açıkladı. Delta Gayrimenkul Başkan Yardımcısı Vojislav Glavinic ise, yaptığı açıklamada MYS, Yugoslav Yahudi Cemaati ve İsrail Büyükelçiliği ile birlikte çalışarak sembolik bir anıt inşa edileceğini ve bunun oldukça görünür olacağını vurguladı. Glavinic, inşaat için gerekli izinlerin şehir yönetiminden yıl sonuna kadar almayı planladıklarını belirtti. Sırbistan ve Holokost Proje Sırbistan'ın Kültürel Anıtları Koruma Kurumundan itiraz ile karşı karşıya kalabilir. Kurum, Delta Gayrimenkulün proje için henüz başvuruda bulunmadığını açıkladı. Kurumun yöneticisi Aleksandra Fulgozi, Reuters'a yaptığı açıklamada, "Bizim görevimiz, önemli tarihi alan ve binaları korumak ve sunmaktır. Topovske Supe'nin tüm binalarını korumak ve burada gerçekleşmiş Holokostu halka göstermek istiyoruz, A dedi. 1942 yılında, Estonyadan sonra Nazi kontrolündeki ikinci ülke olan Sırbistan, ülkede Yahudi nüfusun bulunmadığını açıkladı. Ülkedeki 16 bin Yahudinin yüzde 90'ı bu dönemde yok oldu. Tarihçi Jovan Byford, "Avrupa Birliği görüşmelerine gelecek sene ocak ayında başlamayı umut ediyor. Sırbistanın bu süreçte kendi içinde yirmi seneden uzun bir süredir devam eden bölgesel gerilimleri çözümlmek adına daha çok çalışması gerekecek. Görüşmeler sırasında Sırbistan bir yandan da binlerce Yugoslav Yahudinin kaderi konusunda da baskı görecektir. Bir Holokost anıtı inşa etmeleri ve Holokostun eğitim müfredatına alınması konusunda da baskılar olacaktır, A dedi. Sırbistanın, 2009 Terezin Deklarasyonunu imzalayan ülkelerden biri olarak Holokost kurbanlarına mülklerin geri verilmesi, toplu mezarların belirlenip korunması gibi adımları atması gerekiyordu, fakat o tarihten bu yana bu uygulamalar da pek bir ilerleme sağlanmış değil. Sırbistan, komşuları Macaristan, Hırvatistan ve Makedonya'ya göre Yahudilere karşı işlenen suçları

tanıma konusunda oldukça geride. Bu ülkelerin hepsinde Holokost dönemine ait birçok müze bulunurken, bugün Sırbistanda sadece 1960 yılında açılan ve genel Yahudi tarihini anlatan tek bir müze bulunuyor. Unutma Kültürü 6.000 Yahudi kadın ve çocuğun öldürüldüğü düşünülen Belgrad şehir sınırındaki Sajmiste Nazi kampı da Hırvatistandaki kukla Nazi h k metinin yönetimi altındaydı. Bölgede Holokost için bir anıt inşa edilmesine rağmen bu anıtın Yugoslav Partizanların ve Sırbistanlı siyasi tutukluların da bu bölgede ölmesi sebebiyle inşa edildiğine dair eleştiriler var. Babasını Topovske Supede, annesini Sajmiste'de kaybeden 90 yaşındaki Teodor Kovac, neredeyse kimsenin canlı kurtulamadığı bu kamp alanlarını ev ve restoran haline getiren düşünce yapısının Sırbistan'ın         Kültürünün bir sembolü olduğunu söyledi. Kovac sözlerine,         Nazilere verilen destekten bahsetmek istemiyor ancak bu kadar destek verilmeseydi, Naziler bu denli etkili olamazlardı. Bu sadece Yahudilerle ilgili bir durum değil, bu tüm tarihe karşı yapılmış büyük bir ihmalk rlık," diyerek tepkisini dile getirdi.

Kaynak/Source: